

Wydział Nauk Pedagogicznych i Społecznych

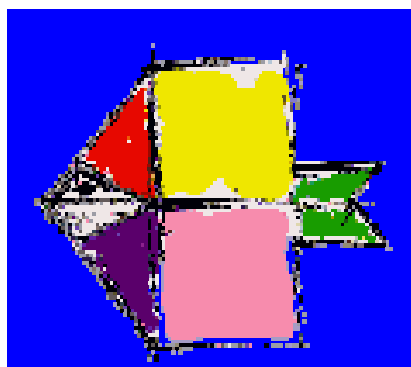
Media a edukacja – IV Międzynarodowa Konferencja w Poznaniu

20-23 kwietnia odbyła się w Poznaniu IV Międzynarodowa Konferencja **Media a edukacja**. Motywem przewodnim tegorocznej edycji było hasło *Media a procesy integracji europejskiej*. Konferencja organizowana jest w cyklu dwuletnim przez Zakład Technologii Kształcenia UAM. W tym roku współorganizatorem konferencji była Katedra Mediów i Technologii Informacyjnych Uniwersytetu Zielonogórskiego. Zespół Katedry przygotował obsługę internetową konferencji w postaci strony WWW, na której zamieszczono przygotowane referaty. Umożliwiło to wcześniejsze zapoznanie się z materiałami i udział w zorganizowanym internetowym forum dyskusyjnym.

Organizatorzy postawili sobie następujące cele: podjęcie aktualnych problemów i przedstawienie stanowisk teoretycznych dotyczących roli mediów w edukacji i integracji europejskiej; prezentacja rezultatów i doświadczeń z badań nad mediami, prowadzonych w różnych dyscyplinach naukowych w kraju i na świecie; dyskusja nad programami i metodami kształcenia medialnego w szkołach i w edukacji pozaszkolnej. Obrady odbywały się podczas sesji plenarnych oraz w trzech sekcjach – *Mass media w kształtowaniu wspólnoty społeczeństw*; *Media w edukacji*; *Edukacja medialna: formalna i mimowolna*.

Tematyka przedstawianych referatów sku-

piona była wokół szeroko pojmowanych mediów oraz ich edukacyjnego i quasi-edukacyjnego wpływu na społeczeństwo. Poruszano także problem kształcenia ustawicznego oraz kształcenia na odległość. Wiele uwagi w wystąpieniach poświęcono

internetowi, jako nowemu medium komunikacji społecznej i nowemu obszarowi przestrzeni edukacyjnej. Znaczenie podejmowanych problemów i ich aktualność podkreślono w liście, który skierowała do uczestników konferencji minister edukacji dr Krystyna Łybacka, a który odczytał w jej imieniu sekretarz stanu w tym ministerstwie prof. Tomasz Goban-Klas.

Obradowano na terenie Międzynarodowych Targów Poznańskich, a w ostatnim dniu uczestnicy mieli możliwość zwiedzenia targów *Infosystem, Multimedia, Poligrafia*.

W konferencji wzięło udział wielu wybitnych specjalistów zajmujących się problematyką mediów w edukacji z kraju i z zagranicy. Można było wysłuchać m.in. wystąpień prof. Wacława Strykowskiego z UAM, prof. Wojciecha Cellary reprezentującego Akademię Ekonomiczną w Poznaniu, prof. Tomasza Gobana-Klasa z Uniwersytetu Jagiellońskiego, prof. Zbigniewa Kwiecińskiego z UWM w Olsztynie, prof. L. Rowella Huesmanna z The University of Michigan (USA), prof. Roberta Muffoletto z State University, North Carolina (USA).

Uniwersytet Zielonogórski silnie reprezentowała grupa pracowników Katedry Mediów i Technologii Informacyjnych z kierownikiem Katedry prof. Markiem Furmankiem. Nasi reprezentanci zostali dostrzeżeni jako przedstawiciele prężnego ośrodka naukowego, wystąpienia cieszyły się dużym zainteresowaniem, co potwierdziło ważność i aktualność problematyki badawczej realizowanej w Katedrze. Plonem prac konferencji była publikacja elektroniczna zgłoszonych referatów oraz monografia książkowa *Media a edukacja*, w której znalazły się poszerzone, najciekawsze prace.

Ewa Szymanowska

Transatlantycki wykład

Pracownicy Katedry Mediów i Technologii Informacyjnych Uniwersytetu Zielonogórskiego we współpracy z przedstawicielami Zakładu Technologii Kształcenia Instytutu Pedagogiki Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu 8 maja zorganizowali seminarium na temat kształcenia na odległość. Głównym punktem seminarium, w którym wzięli udział studenci i pracownicy Katedry, był wykład prowadzony przez internet z Uniwersytetu w Michigan (USA) przez profesora Włodzimierza Wielbuta oraz dra inż. Wojciecha Lewandowskiego z UMK w Toruniu. Seminarium zgromadziło liczne wirtualne audytorium składające się m.in.

rium składające się m.in. z uczniów Gimnazjum Akademickiego w Toruniu, słuchaczy Akademii Cisco w Toruniu, studentów Uniwersytetu Toruńskiego oraz studentów Wyższej Szkoły im. Włodkowica w Płocku.

Tematem przewodnim wykładu były innowacyjne narzędzia w kształceniu na odległość. Prof. Wielbut objaśniał, na czym polega istota zdalnego nauczania, jakie narzędzia oraz usługi internetowe wspierają tego typu edukację, zaprezentował możliwości stworzonego przez pracowników Uniwersytetu w Michigan programu Centra One. W dalszej części spotkania każdy z uczestników miał

możliwość czynnego uczestnictwa w wykładzie, zadawania pytań i współużytkowania udostępnionych narzędzi. Zadawane pytania wskazywały na duże zainteresowanie tematyką i możliwościami wykorzystania w niedalekiej przyszłości takiej techniki studiowania.

Współpraca między Katedrą Mediów i Technologii Informacyjnych UZ a UMK w Toruniu i Uniwersytetem w Michigan będzie kontynuowana. Planowane są kolejne „transoceaniczne” seminaria.

Jarosław Wagner

IV Letnia Szkoła Młodych Andragogów (Zielona Góra 6 - 11 maja)

Kolejna, czwarta już edycja Letniej Szkoły Młodych Andragogów odbyła się w tym roku w maju w Hotelu Leśnym w Zielonej Górze. Organizatorami przedsięwzięcia byli:

Zespół Pedagogiki Dorosłych Komitetu Nauk Pedagogicznych Polskiej Akademii Nauk, Akademickie Towarzystwo Andragogiczne oraz Zakład Pedagogiki Kulturalno-

Oświatowej Instytutu Pedagogiki Społecznej Uniwersytetu Zielonogórskiego. Inicjatorem i kierownikiem Szkoły dla młodych adeptów nauki, specjalizujących się w pedagogice

dorosłych, był prof. Józef Kargul. Głównym celem tego cyklicznego przedsięwzięcia jest stworzenie asystentom i adiunktom okazji do bezpośredniego spotkania ze znanymi osobistościami świata nauki, owocem czego są nowe doświadczenia, inspiracje oraz cenne wskazówki, dotyczące działalności naukowej. Zamysłem pomysłodawców było także umożliwienie młodym wystąpienia i zaprezentowania własnych dokonań i zainteresowań badawczych, a także doskonalenie takich umiejętności jak prowadzenie obrad oraz rozwiązywanie konkretnych problemów w grach symulacyjnych. Spotkanie dwu pokoleń naukowców w ramach Letniej Szkoły służy również integracji środowiska andragogów oraz nawiązaniu kontaktów wśród osób z różnych ośrodków naukowych. Młodzi uczestnicy Szkoły reprezentowali w tym roku wiele znaczących środowisk akademickich w Polsce: Uniwersytet Gdański, Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie, Uniwersytet Śląski, Uniwersytet Wrocławski, Uniwersytet Warmińsko-Mazurski, Dolnośląską Wyższą Szkołę Edukacji TWP, Instytut Techniki Ekonomicznych w Radomiu oraz Uniwersytet Zielonogórski.

W pierwszym dniu spotkania wszystkich przybyłych przywitał kierownik Szkoły prof. J. Kargul, a uroczystego otwarcia dokonał prorektor Uniwersytetu Zielonogórskiego, prof. Dzisław Wołk. Na zajęciach przedpołudniowych młodzi andragodzy mieli okazję spotkać się z przedstawicielami różnych dziedzin nauki, nie tylko pedagogiki, ale i socjologii, kulturoznawstwa, antropologii, a po południu odbywały się wystąpienia uczestników i gry symulacyjne

Bardzo duże zainteresowanie wzbudził wykład inauguracyjny *Edukacja dorosłych wobec perspektywy kryzysu*, który wygłosił prof. Mieczysław Malewski, a do którego też odwoływano się w trakcie trwania zajęć. Profesor Malewski mówił o kryzysie edukacji dorosłych i edukacji w ogóle. Odwołując się do poglądów Druckera stwierdził, iż dzisiejsza sytuacja jest następstwem utraty wiary w to, że człowiek może być zbawiony przez społeczeństwo. *Człowiek nie będzie inwestował w edukację, gdyż jest mu ona niepotrzebna*, mówił profesor. Dziś edukacja nie jest już traktowana jak kapitał kulturowy, staje ona się narzędziem krótkotrwałych zadań i traci

rolę, jaką kiedyś pełniła w społeczeństwie.

Następnego dnia prof. Alicja Kargul przedstawiła obszar własnych zainteresowań badawczych, które koncentrują się wokół poradnictwa. Rysując drogę swojej pracy naukowej pokazała jednocześnie rozwój poradownictwa w Polsce. Tematem spotkania z prof. Ewą Marynowicz-Hetke z Uniwersytetu Łódzkiego, które odbyło się we środę 8 maja, były relacje między badaniem a działaniem. Profesor mówiła o kategorii działania społecznego, funkcjach badań odnoszących się do obszaru społecznego, epistemologicznych dylematach badań nad działaniem i podkreśliła, że badania nie są wyabstrahowane, lecz uwikłane w działania. Prof. Leszek Gołdyka z Instytutu Socjologii UZ mówił z kolei o realizowanych od kilku lat badaniach dotyczących pogranicza polskoniemieckiego i procesów transgraniczności i o trudnościach z tym związanych. Profesor podzielił się ze słuchaczami swoimi wątpliwościami i poczuciem teoretycznej bezradności, która pojawia się przy próbie wychodzenia na wyższy stopień ogólności. Kreowanie własnej biografii naukowej to temat wystąpienia prof. Teresy Hejnickiej-Bezwińskiej, które miało miejsce we czwartek, 9 maja. Profesor przedstawiła różne strategie kształtowania własnej drogi – w grupie lub poza nią oraz wynikające z nich korzyści i kłopoty. Jednocześnie pokazała na przykładzie własnej biografii, w jaki sposób socjalizacja decyduje o skłonności do bycia „outsiderem” i wychodzenia poza grupy. Wykład prof. Andrzeja Pawłuckiego z Uniwersytetu Gdańskiego dotyczył pedagogiki wartości ciała. Nawiązując do sporu o tożsamości pedagogiki opowiedział się za pedagogiką aksjologicznego uniwersalizmu, głoszącą personalistyczną prawdę o powszechnie słusznym dobru. Profesor Pawłucki mówił o współczesnym kulcie ciała, który prowadzi do zatracenia w sobie człowieczeństwa i o tym, że wysiłek kreacji ciała tylko wtedy ma sens, gdy zostaje podjęty dla sprawy innego wysiłku – samostanowienia siebie jako osoby. Oglądanie świata poprzez kulturę to obszar zainteresowań prof. Stefana Bednarka, kulturoznawcy z Uniwersytetu Wrocławskiego. Przedstawił on w swoim wystąpieniu własną drogę naukową, dokonania i najważniejsze publikacje oraz swoje kontakty

z pedagogiką. W sobotę, 11 maja prof. Wojciech Pasterniak w swoim wykładzie poruszył problem obszarów zaniedbywanych przez pedagogikę – obszar emocji, estetyki, religii i wartości piękna. Zdaniem profesora zubaża to współczesną myśl pedagogiczną. *Powinniśmy poznawać rzeczywistość, a nie wiedzę o niej* – mówił profesor i wskazał na poznanie bezpośrednie jako sposób poznania rzeczywistości. W wystąpieniu podkreślił także konieczność wewnętrznej przemiany człowieka – poznanie samego siebie. Z odmiennym, antropologicznym sposobem spojrzenia na człowieka młodzi andragodzy mieli okazję zapoznać się dzięki wystąpieniu prof. Andrzeja Malinowskiego z Uniwersytetu Zielonogórskiego, który przedstawił jak zmienia się człowiek na przestrzeni wieków.

Każdemu z wykładów towarzyszyła ożywiona dyskusja, podczas której zarówno młodzi uczestnicy jak i profesorowie, zadawali pytania, mieli okazję podzielić się swoimi refleksjami i przemyśleniami. Dodatkową atrakcją, o którą zatroszczyli się organizatorzy, były dwa wyjazdy. 8 maja uczestnicy odwiedzili Centrum dla Kobiet (Frauentrum) w Cottbus – placówkę tworzącą niezwykle bogatą ofertę edukacyjną głównie dla kobiet. W bardzo przyjaznej atmosferze zapoznano się z zasadami funkcjonowania instytucji, jej celami i zadaniami. Kolejnego dnia natomiast zorganizowano wyjazd do Berlina.

Na zakończenie tegorocznej Letniej Szkoły Młodych Andragogów prof. Józef Kargul serdecznie podziękował wszystkim za przybycie i aktywny udział oraz za zaangażowanie w zajęcia, a także zachęcił młodych do dalszej wytrwałej pracy naukowej. W tych ostatnich chwilach spotkania zabrali także głos przedstawiciele młodego pokolenia andragogów, aby wyrazić wdzięczność za stworzenie wspaniałej okazji do uczenia się i nawiązywania nowych kontaktów. Szczególne podziękowania skierowano do prof. J. Kargula – kierownika Szkoły oraz prof. A. Kargulowej i prof. M. Malewskiego, którzy bardzo aktywnie uczestniczyli w obradach i wnieśli wiele cennych rad, uwag i refleksji. Warto dodać, że owocem prawie tygodniowej, intensywnej pracy na Szkole będzie już czwarty tom *Dyskursów Młodych Andragogów*.

Sylwia Słowińska

Forum Pedagogiczno - Edukacyjne

Zapotrzebowanie praktyków i teoretyków na dyskusowanie problemów pedagogicznych i edukacyjnych, na spotkanie się racji i emocji, a więc na poszukiwanie ładu w płaszczyźnie problemów szkoły – kształcenia, wychowania, formacji młodych ludzi stało się dla mnie inspiracją do zaproponowania zainteresowanym i spragnionym dyskursu wspólnych spotkań. Ich specyfiką jest odpowiedź na aktualne, gorące problemy w związku z czym przypominający forum aniżeli z góry

zaplanowany przebieg.

Ramy dyskusji wyznaczają zgłoszone przez uczestników zagadnienia (na pierwszym spotkaniu). Forum skupia chętnych do debatowania z różnych środowisk: uczelnianych, szkolnych, przedszkolnych, metodycznych, a także przedstawicieli władzy szkolnej i placówek świadczących pomoc dzieciom opuszczonym, zaniedbanym, zagrożonym.

Od listopada, kiedy spotkaliśmy się po raz pierwszy, rozważaliśmy następujące

zagadnienia:

1. Stan pedagogiki – dyskursy w jej obszarze. Próba wypunktowania najważniejszych dla kształcenia i edukacji zagadnień. Wprowadzeniem do dyskusji było wystąpienie dr hab. Danuty Waloszek, grudzień 2001. Dyskutowaliśmy nad aktualnością i przyszłością pedagogiki, nad problemami koniecznymi do rozważenia przez obie strony modelujące jakość edukacji, mianowicie nad łącznością teorii

i praktyki, wzajemności we wspieraniu się. Zwróciliśmy uwagę na nowe trendy pojawiające się zarówno w dyskusjach pedagogicznych jak i edukacyjnych, np. autosocjalizacja i w ślad za nią zmiany w myśleniu o szkole, nauczycielu, ich kształceniu.

2. *Dobry uczeń, dobre dziecko znaczy jakie?* - styczeń 2002 rok. Dyskusja, do której wprowadziła prof. Krystyna Ferenz. unaczniła wiele trudnych kwestii z obszaru warunków funkcjonowania ucznia-dziecka w szkole, przedszkolu. Odpowiedź na pytanie wyznacza sposób podejścia teoretycznego do ucznia – inne warunki wskazuje behaviorizm, inne kognitywizm a jeszcze inne humanizm. O trudnościach w przełożeniu teorii na praktykę świadczą wątpliwości i dylematy nauczycieli pracujących z dziećmi różnych środowisk, i w różnych szkołach, przedszkolach. Rozważania wokół *Dobrego ucznia* sprowokowały nas do postawienia pytań dalszych – o szkołę, nauczyciela, rodziców.
3. *Dobra szkoła znaczy jaka?* - luty 2002 rok. Wprowadzenia do debaty podjęli się młodzi pracownicy nauki: dr Inetta Nowosad, Anetta Soroka, Agnieszka Olczak i Anita Famuła. Ten obszar problemowy wywołał najszerzą dyskusję szczególnie uaktywniając przedstawicieli praktyki. Dyrektor Gimnazjum z Lubięcina k. Nowej Soli, z którym nawiązana została współpraca na poziomie Instytutu Pedagogiki i Psychologii (w zakresie praktyk, badań, seminariów) zwrócił uwagę na mechanizmy społeczne wyznaczające możliwość pracy nauczyciela, szkoły, np. hierarchiczność społeczności lokalnej, usztywniające tradycje, obyczajowość, marginalizacja znaczenia wykształcenia

dla życia. Wielu zgodziło się z tezą, iż *dobra szkoła* to taka szkoła, w której młody człowiek znajdzie szansę na poznanie siebie, mechanizmów życia społecznego i próby ich realizacji. Z dyskusji wnioskowaliśmy o konieczności rozmawiania o *dobrym nauczycielu*.

4. *Dobry nauczyciel – znaczy jaki?* - marzec 2002 rok. Zaczynem do dyskusji i warsztatów było wystąpienie dr hab. Danuty Waloszek, w którym zawarte zostały podstawowe kwestie wyznaczające funkcjonowanie nauczyciela we współczesnej szkole: zapisy w ustawie, koncepcje pedagogiczne, zasady awansu zawodowego nauczyciela, systemy kształcenia – treści w różnych krajach i w Polsce, wykaz kompetencji pożądaných w III fali cywilizacyjnej. Dyskusja toczyła się w dwóch obszarach, mianowicie: nauczyciela jako osoby, animatora, mistrza, mentora, wokół postawy etycznej oraz nauczyciela profesjonalisty – organizatora, metodyka, prakseologa, interpretatora, inspiratora. Dyskusja wykazała, że rozmowa o nauczycielu nie może nie dotyczyć rodziców bowiem to oni wyznaczają ramy pracy nauczyciela, jego sprawstwo mocno warunkowane jest ich postawami rodziców wobec dzieci, szkoły, nauki i wykształcenia
5. *Dobry rodzic – znaczy jaki?* - kwiecień 2002 roku. Spotkanie to, z inicjatywy Forum Rad Rodziców, odbyło się w Szkole Podstawowej nr 14 w Zielonej Górze. Skupiło wielu zainteresowanych dobrym funkcjonowaniem szkoły a także władz oświatowych miasta i województwa. Gościem szczególnym był Senator RP Zbyszko Piwoński, który uczestniczył w każdym ważnym wydarzeniu edukacyjnym, próbując wiele spraw rozwiązy-

wać. Wprowadzeniem do pracy w grupach warsztatowych było wystąpienie dr hab. Danuty Waloszek na temat *Czy szkoła może być miejscem wzajemności brania i dawania*.

Spotkania odbywają się raz w miesiącu. Mają one formułę spotkań otwartych co oznacza, że jeśli ktoś czuje potrzebę porozmawiania na tematy edukacji czy pedagogiki może w nich uczestniczyć. Przyjmujemy także „milczącą” obecność. Forum grupuje profesorów, doktorów, magistrów, nauczycieli, dyrektorów, rodziców. Mile widziani są również studenci.

Formuła spotkań wydaje się być trafioną, potrzebną i sensowną dla tych, którzy, po pierwsze: chcą się włączyć w dyskusję, są niecierpliwi, niespokojni, po drugie: dla młodych pracowników naukowych, dydaktycznych, którym daje niepowtarzalną szansę na nabycie pewności, odwagi w prezentowaniu własnych myśli i poglądów, pewności w stawianiu tezy i ich argumentacji, po trzecie: daje szansę na uporządkowanie (jawne i ukryte), poszerzenie, redukcjonowanie (oduczanie) reinterpretację (a także redefinicję) wiedzy teoretycznej i praktycznej.

Nade wszystko zaś, forum wpisuje się w ogólnoswiatowy nurt poszukiwania nowych dla pedagogiki wyzwań koncentrujących się na możliwości i konieczności wzajemności teorii i praktyki pedagogiczno-edukacyjnej. I, dodam, iż nieoczekiwanie głosy uczestników, wybrane przez nich zagadnienia, ułożyły się w sensowną całość, którą obecnie opracowuję. Może nam się uda zebrany materiał opublikować, gdyby tak się stało – byłby to jeden z nielicznych przykładów zbudowania książki na autentycznych i dla autentycznych, potrzeb czytelnika.

Danuta Waloszek
Inicjatorka FORUM

Maria Zielińska w PTS

24 marca 2002 roku dr Maria Zielińska z Instytutu Socjologii UZ została wybrana do Komisji Rewizyjnej Polskiego Towarzystwa Socjologicznego na trzyletnią kadencję. Nasz współpracownik zasiadał będzie w Komisji obok takich osób jak: prof. Elżbieta Tarkowska, dr hab. Maria Szmeja, dr Elżbieta Sprusińska, mgr Krystyna Załęska. Mamy nadzieję, że sprawowanie tej funkcji przyniesie naszej Koleżance satysfakcję, a praca Jej przyjdzie z pożytkiem Polskiemu Towarzystwu Socjologicznemu!

Magdalena Pokrzyńska

DR MARIA ZIELIŃSKA